

Jaana Bäck

SUOMALAISEN TIEDEAKATEMIAN Pro Scientia eli Tieteen puolesta -palkinto myönnetään tieteen puolestapuhujalle eli henkilölle tai muulle taholle, joka on puheillaan, kirjoituksillaan tai muulla toiminnallaan merkittävästi edistänyt tieteen asemaa yhteiskunnassa.

Palkinto on uusi ja jaettiin vuonna 2017 ensimmäistä kertaa. Ensimmäinen palkinto päätettiin osoittaa tietentekijälle, joka on tehnyt työtä pyyteettömästi tieteen ja erityisesti tieteen vaikuttavuuden hyväksi, mutta jonka työ ei välttämättä ole laajalti tunnettua. Tällä on erityistä merkitystä, sillä tiedejulkisuuden parrasvalojen katveessa työskentelee lukuisia lahjakkaita ja aikaansaavia tutkijoita, joiden työ on paljon mediajulkisuuttaan vaikuttavampaa. Tärkeää on, että myös näiden tutkijoiden työle annetaan julkista kiitosta.

Palkinnon saaja on metsien ja ilmakehän vuorovaikutusten professori Jaana Bäck Helsingin yliopistosta. Professori Bäckin tutkimusten tavoitteena on ollut selvittää, miten pohjoiset ekosysteemit

vaikuttavat ilmastonmuutokseen ja miten ympäristötekijät näkyvät ekosysteemien toiminnassa, erityisesti aine- ja energiavirroissa ja niitä säätelevissä fysiologisissa prosesseissa.

”Tällä hetkellä päähuomio on mittaus- asemaverkoston täydentämisessä, jotta voimme saada riittävästi korkeatasoista mittausaineistoa ilmastonmuutostutkimuksen pohjaksi. Suomessa on yksi maailman pisimmistä aikasarjoista. Olemme jo 20 vuotta tuottaneet jatkuvaa dataa metsän ja ilmakehän vuorovaikutuksista. Nyt nämä mittaukset pitäisi saada harmonisoitua eri puolilla maailmaa”, Jaana Bäck kertoo.

Eryyisenä esimerkkinä Bäckin ansiokkaasta työstä tieteen hyväksi on tänä vuonna julkistettu Euroopan tiedeakatemioiden yhteistyöjärjestön EASACin puitteissa toteutettu monitieteinen metsäraportti. Jaana Bäck toimi tämän monivuotisen hankkeen päätutkijana ja johtajana. Hankkeessa Bäck johti monitieteellistä työryhmää, johon kuului kymmeniä asiantuntijoita neljästätoista maasta.

*Professori Jaana Bäck palkittiin
pyyteettömästä tieteestä ja
erityisesti tieteestä vaikuttavuuden
hyväksi tehdystä työstä*

Kyseessä oli ensimmäinen kerta, kun suomalainen tutkija johti EASACin raportointiryhmää.

"Kun metsiä koskevaa raporttia ryhdyttiin suunnittelemaan, katseet kääntyivät aika nopeasti Suomeen. Suomalainen metsäosaaminen on kansainvälisesti korkealla tasolla. Tässä oli lopulta poikkeuksellisen laaja kirjoittajajoukko. Toki siinä oli haasteellista pystyä sovittamaan yhteen eri näkökantoja", Bäck kertoo.

Euroopan metsien monikäyttöisyyttä ja kestävä kehitystä käsittelevä monikansallinen raportti on ollut yhteiskunnallisilta vaikutuksiltaan ainutkertainen. Sitä on siteerattu laajasti metsistä käytävissä keskustelussa sekä Suomessa että ulkomailla, ja raportin tuloksia on kuultu aina Euroopan komission valmisteluelimissä asti.

Jaana Bäck on asiantuntevasti, taitavasti ja kärsivällisesti esitellyt raportin antia myös eri yleisöille tilaisuuksissa, joissa yhteiskunnallisesti herkkä aihe on

nostattanut monen suuntaisia tunteita ja kiivasta keskustelua.

"Tällä hetkellä aikani kuluu aika lailla opettamisen parissa. Professorin työ ei ole pelkästään tutkimusta. On hienoa työkennellä nuorten aivojen ja kirkkaiden katseiden kanssa. Sillä lailla maailma menee eteenpäin."

"Tiede on minulle itselleni suuri inspiraation lähde. En voisi kuvitella tekeväni muunlaista työtä. Tieteessä ei ole koskaan lopullista totuutta, vaan aina paljastuu uusia asioita ja tiede korjaa itse itseään. Se juuri on erityisen hienoa", Jaana Bäck toteaa.

Bäck on julkaissut 87 tieteellistä vertaisarvioitua artikkelia ja 30 artikkelia opikirjoihin ja muihin teoksiin, toiminut arvioijana 15 tieteellisessä julkaisusarjassa ja lukuisissa opinnäytteissä ja apurahahakemuksissa Suomessa ja Pohjoismaissa. Bäckin tutkimusryhmä on osa Suomen Akatemian huippuyksikköä kaudella 2014–2019.